

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. I retplate i pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. **Pojedini broj 4 pa e (2 novč.)**

BRAĆA MAGJARI.

Naša za nevolju braća Magjari počese bivati ne samo malo lealni, po svojoj staroj tradiciji, prema nama Hrvatima, već počese bivati i ljudima bez riječi, poštenja i bez svakog političkog morala.

Hoće li njima kao narodu malenu brojem, malenu svojim kulturnim i ekonomskim uplivom, narodu bez ikakvih veza srodnosti, il bar inakih duševnih veza s drugim narodima, hoće li, velimo, njima šta koristiti ovakova politika sile, namećanja, agresivnosti i uzurpacije najelementarnijih prava ljudskih, pak i prava zakonjenih, to ostavljamo samim njima da prosude.

Svaka je sila za vremena, a kako se ko kome uzajmi, tako mu se i vraća. A njihovo današnje postupanje prema Hrvatima u Banovini, njihovo hotimično gaženje zakona, može njima i donijeti momentanu a prividnu korist al time neće nikako učiniti, da im okolni narodi, koji su im u kući ili u susjedstvu budu harni il prijateljski raspoloženi.

Šaka Magjara, doskorašnjim tetošenjem protuslavenske politike austrijske i njemačke, osiljena i poslana, doći će u svom besvijesnom i nerazložitom jogunluku i objesti opet u položaj, gdje će se opet morati obraćati pogledima lijevo i desno da nadje saveznika — poštena i lealna, — proti jačem napadaču i tlačitelju svome. To se je Magjarima dogodilo i događalo, a najnoviji politički dati to bilježe, kako je Magjarsko javno mnijenje bilo ushićeno za braću Hrvate i Dalmatince, kad svi kao ljudi slobode i svjetlosti skočiše u pomoć braći Magjarima proti Beču i bečkoj kamarilskoj politici, koja je bila upela sve sile, da sve oko sebe pritisne ropstvom i mrakom.

Mogu Magjari zaboraviti ono političko i lealno raspoloženje Hrvata i Srba u Hrvatskoj i Dalmaciji, iz kojeg je nikla riječka rezolucija — koja je, budi, mimo-grad rečeno, bila došla jedino u korist Magjara a za Hrvate stvorena sa veoma malo političke mudrosti i uprav nepolitički. Mogu Magjari zaboraviti i na deklaraciju hrvatskih i srbskih zastupnika u zajedničkom saboru, al nijesu — da su poštteni ili bar pametni — imali nikad zaboraviti same sebe, i smetnuti s očiju interese svoje vlastite, interese čisto Magjarske.

Da budu imali pred očima samo svoj interes narodni, bio bi ih politički razbor svjetovao na sasvim drugi postupak s narodom hrvatskim, pak bio sad taj postupak posljedicom *ne* poštenja i lealnosti, *ne* političkog morala i pravičnosti, neg posljedicom političkog hladnog takta, i čiste političke špekulacije, jer da bude ih vodila sama polit. špekulacija, nebi bili ovako odvratili Hrvatima i za pruženu pomoć odgovorili gaženjem zakona, to onog zakona, koji je od njih samih nametnut Hrvatima, kojim se zakonom nedaje Hrvatima, što ih po pravu starom i po pravu prirodnom ide, nego kako je bilo drago i korisno Magjarima i njihovom bezprimjernom šivinizmu.

Taj zakon pod imenom nagodbe hrvatsko-ugarske, kojim se normiraju odnošaji izmedju države Hrvatske i države Ugarske, zajamčuje jasnom riječju vlast hrvatskog jezika na teritoriju hrvatskom u svim javnim poslima, a sad na jednom dolaze „braća“ Magjari i novom osnovom zakona hoće da isturaju hrvatski jezik iz željezničkog područja, a na njegovo mjesto da postave jezik magjarski. I to čine oni Magjari koji su se veselili rodjenju Riječke rezolucije, i pljeskali kad se u zajedničkom saboru čitala deklaracija zastupnika iz Hrvatske, ona deklaracija u kojoj se izražava stalna nada, da će se napokom odstraniti sve povrede što ih trpi hrvatski narod, pak i one, što potiču iz same nagodbe.

Nemožemo na dulje, a htjeli bi. Samo dovikujemo, na koncu, *evala braćo Magjari*; to je *viteški*. Al neza- boravite — svaka sila za vremena; neza- boravite ni onu rusku priču, kako je onaj vikao: pamagitje i — utopio se.

Hrvati i magjarski jezik.

Ako je po zakonu same naravi dano svakom narodu pravo da brani svoje interese i da mačem u ruci čuva sva ona obilježja, bila nutarnja bila vanjska, koja uporedo i jedinstveno idu s njegovim narodnim karakterom i pravom, onda Hrvatska preživljava jednu veliku krizu, a njena evolucija električno djeluje na hrvatske delegate i cio hrvatski narod. Za to se ni malo nemamo čuditi što u Hrvatskoj vlada velika uzbudjenost i što duhovi u nekoj nervoznoj trzavici neprestance miču perom da dokažu bahatosti i nezakovitosti što je čovjekoljubno i pravedno, odnosno zakonito. Tiče se Magjara.

Hoće oni da na željeznicama u Hrvatskoj uvedu izključivo kao službeni jezik magjarski i da prema tome

svi namještenici na hrvatskim željeznicama opće sa svijetom izključivo mađjarski. Ovaj zahtjev, koji je po zakonu same naravi nevaljao i koji pada pred 57. § hrv.-ug. nagodbe mogla je u zajedničkom parlamentu u Pešti iznijeti na tapet samo mađjarska bahatost, koja da udovolji svojim prohtjevima, spremna je da krši zakon same naravi, da ono što je ugljavljeno zakonitim učini iluzornim a da od prava stvori silu i nametanje.

Ova prosta protuzakonitost i nametništvo sa strane Mađjara izazvala je u parlamentu snažnu opoziciju sa strane hrvatskih delegata s jedne, a onda burnih prizora i čak škandala s druge strane.

Mi smo do sada najvećim interesom pratili što se događaju u zajedničkom parlamentu i veseli nas stanovište hrv. delegata, jer ne popuštaju ni zere, energično pače najodriješitije osudjuju nekorektan i nezakonit postupak mađjarske vlade. Nade je dakle da će oni u tom ustrajati, a na to ih nagoni nepopustljivost Mađjara i prema tome rasprava o željezničkoj pragmatiki morati će se odgoditi na nedogledno vrijeme.

Ako je željeznica u Hrvatskoj privatno poduzeće mađjarske vlade i ako prema tome spomenuti § ništa na to ne može upljivati — kako to iztiču Mađjari — onda tim prije i iz same koristi, da vlasnik svojim poduzećem ne bude štetan, pravo bi bilo da u Hrvatskoj vlada na željeznicama izključivo hrvatski jezik. Uzme li se stvar sa čisto trgovačkog stanovišta, onda uvođenje mađjarskog jezika, kao čisto politički korak, moralo bi da odpane, jer ako nigdje, to u trgovini politike nema niti bi smjelo biti. Prema tome principu sami Mađjari morali bi nastojati da na željeznicama u Hrvatskoj vlada hrvatski jezik, ali njima je i do unapredjenja svojih poduzeća i do mađjarizacije. I premda oni znadu vrlo dobro da trgovina politiku (ili obratno) izključuje, ipak ne popuštaju, jer znaju da njihovom poduzeću ne će to škoditi niti se može povesti kakova reakcija da se isto bojkotira.

U nagodbi 68. god. koja bijaše učinjena između dva ravnopravna faktora — Hrvatske i Ugarske, priznato je da su Hrvatska i Slavonija politički narod, koji ima svoj poseban teritorij. Prema tome ugljavljeno bijaše u nagodbi da u spomenutim kraljevinama hrvatski jezik ima biti službeni jezik za sve javne organe kao i to da se imaju izključivo hrvatski sinovi namještatati unutar granica za činovnike. Usprkos svemu tome u Hrvatskoj se nije ništa promijenilo, niti je nagodba dala hrvatskom jeziku ono pravo i mjesto koje ga ide.

Jasna je dakle da se ustanove iztaknute u nagodbi nisu provele, već naprotiv zaposlavljaše i kršile.

Vrhunac tih povreda sa strane Mađjara najmarkantnije se iztaknuo kod državnih željeznica pri čemu su Mađjari pali u dvije skrajnosti. Dok s jedne strane iztiču da su željeznice u Hrvatskoj privatno vladino poduzeće, s druge strane izticali su, kad je trebalo da svu vodu navrate na svoj mlin, da su namještenici na tim željeznicama državni činovnici. Ovaj kontrast svakome upada u oči, te su se hrv. zastupnici proti tome najenergičnije digli, ali svi prosvjedi ostali uzaludni. Hrvati su gojili nadu u Mađjare da će oni dokinuti protuzakonitu praksu i pribaviti poštovanje hrvatskome jeziku. Dočekali su obratno te im je položaj od dana do dana bivao teži i nesnosniji.

Riječkom rezolucijom uzkrsla je vjera u Ugarsku; zatrpao se onaj stari mnogogodišnji jaz; uskrsla je i nada naime da će Mađjari boreći se za svoju neovisnost, poštovati slobodu i neovisnost svoga saveznika — Hrvatske. Hrvati su prema duhu riječke rezolucije

stupili na zakonito stanovište i odlučili da će na opravdanoj bazi i nakon izvoštenih ustavnih garancija zahtjevati od Mađjara, da sve što je dobra u nagodbi u djelo provedu, a mnoge manjkavosti da se ispune i udovolji pravima Hrvatske.

Tomu nam je najboljim svjedokom odlučno držanje hrvatskih delegata u zajedničkom saboru da zapriječe atentat na hrvatski jezik. Njihova je sveta dužnost da oni u tome ustraju i jedino njihova žilavost i opravdana zakonita nepopustljivost uroditi će tim da će Mađjari ili kapitulirati ili da se rasprava o tom velevažnom životnom pitanju odgodi na nedogledno vrijeme.

Zakon je i pravica na strani Hrvata i to će im biti najbolji štit da se obrane od nasilja i protuzakonitosti. Za to su oni odlučili da najenergičnije podignu protest proti svakom zakonu, koji bi u sebi sadržavao povredu temeljnog zakona. Jezik je duša političke i narodne individualnosti Hrvatske, on je jamstvo njezina obstanka. Ovo će i krijepiti hrvatske delegate u borbi proti Mađjarima.

Važnost knjiga za uzgoj i naobrazbu.

(Svršetak).

Narodna poslovice veli: „Reci mi, s kim druguješ kazat ću ti, ko si.“ Mi to možemo s punim pravom primjeniti na knjigu i kazati: „Reci mi, šta čitaš, kazat ću ti, ko si.“ Vrijedi to osobito o ljudima manje naobrazbe, koji u čitanju ne idu toliko za vlastitom svrhom čitanja, naobrazbom, koliko više za nekim, da tako rečem, duševnim razdražanjem. S toga i vole često takve knjige, u kojima sa svakog lista krv curi, i u ludo troše silan novac za takove groš-romane, kojih moguće imaju kod kuće čitavu biblioteku. A u tom slijepom zanosu ne znadu, da bi za isti novac mogli imati ponajbolja dje'a domaće literature, koja bi ih plemenito zabavila i znanje im obogatila. A tako upravo sipaju novac u ždrijelo kakovom tudjincu, prostom piskaralu, koji svoje djelo (?) razteže na tisuće stranica, samo da iz njega — živi. Drugi opet više uobraženi, nego naobraženi, vole tako zvanu pikantnu lektiru, koja nije drugo nego ekstrakt najbolesnije ili najzazdraženeje fantazije, koja truje zdrav razum i svodi na živinsku strast. Samo čovjek u istinu naobražen, dubokog kriterija može u ruke uzeti svaku knjigu, jer znade prosuditi, što je zlo, i toga se čuvati; za svakog drugog je zla knjiga živa pogibelj, te često i uvodi u moralnu propast. Ta imade plemenitih knjiga na tisuće, iz kojih se može crpiti dostojna zabava, zdrava pouka i obćenita naobrazba. U tom pak smislu i valja odabirati knjige. Nije dobro čitati spise samo jedne vrste a druge zanemarivati, jer naobrazba ne smije biti jednostrana, već svestrana.

Tako n. p. djela pjesnička usavršavaju u čitaocu smisao za umjetnost i sve ono što je lijepo, dočim proza čisti govor, obogaćuje misli i popunjava iskustvo. —

(Stijedi prilog)

Povjest pako umnožava znanje, uči istini i čini, da čovjek zrelo sudi o ljudskim prilikama. Isto se tako valja brinuti, da se čovjek upozna sa kakovim znanstvenim djelom, ali koje je pisano u takovom obliku i takovim stilom, da je pristupno i čovjeku, koji nije stekao strukovne naobrazbe. Za poznavanje pak savremenog ambijenta najvažniji su izvor novine i različiti časopisi, koji donose vijesti o općenitim prilikama čovječanstva, o napretku u kulturi, književnosti i svakom drugom važnijem događaju polazio on sa privrednog, društvenog ili prosvjetnog stanovišta.

Nadalje je važno i korisno za svakog pojedinca, da po mogućnosti čita i djela koje strane literature i to u izvornom jeziku, a ako to nije moguće onda u dobrom i dotjeranom prevodu. Važno je to jedno s toga, što su svaka *dobra* djela vrijedna, bila ona pisana u kom mu drago jeziku, te bitno umnožavaju znanje, jer svaki narod ima svoje individualnosti i svojih umnika, drugo za to, što se čitanjem možeš naučiti (pa makar i malo) kojem tuđem jeziku, predpostavivši dakako, da su temeljni zakoni jezika poznati. Čitati pak valja u opće tako, da iz djela imamo kakovu duševnu korist. Ne mnogo na jedanput, ali svaki dan; ne slijepo, nego istodobno prosudjivati, što čitamo. Paziti pak valja na karaktere osoba, o kojima čitamo, te se prema njihovim načelima, ako su plemenita, i u svom životu ravnati.

Koristno je takodjer lijepe sentence i misli piščeve zapamtiti ih ili u potrebnu za to knjižicu pobilježiti. Takovo čitanje onda ostavlja plodonosne i blagoslovne tragove u duši svakog čovjeka.

No ako je čitanje upravo neocjenjivo i shodno po obću naobrazbu, to je isto tako važnim širenje dobrih knjiga. Naobrazba naime, ako hoće da bude istinita i duboka, ako hoće da bude vodiljom k prosvjeti, ne smije da bude pukim privilegijem pojedinih kasta; njeno prvo i glavno načelo mora da je nesebičnost i da se bazira da široj, narodnoj podlozi. S toga onaj, koji dobru knjigu samo preporuča svome bližnjemu, dobro je učinio, a koji je pozajmi ili daruje, već je mnogo učinio. Nisu svi ljudi tako imućni, da bi sami mogli kupovati knjiga, a još ih više ima, koji bez vlastite krivnje ne znadu, od kolike je važnosti i koristi knjiga. S toga je potrebno, da bude što više javnih knjižica i čitaonica, gdje bi ljudi i manje imućni ili pak sasvim siromašni mogli dobiti priliku, da svestrano čitaju. Na takova pak poduzeća ne bi niko smio žaliti koje dobre knjige ili onog malenog novčanog prinosa, koji se možda na drugi način na manje potrebite svrhe potroši, znajući, da tim čini milosrdje, koje svakome koristi. Isto je tako potrebno, da i svaka osnovna škola, ne samo po gradovima, nego što više po selima, ima svoju dječku knjižicu, da bi se djeca već od rane mladosti privikavala čitanju. Svaki pako učitelj, koji ima od svih trudbenika na polju narodne kulture najviše prilike, da opći s narodom, neka se smatra apoštoalom prosvjete, nek uči ne samo djecu, nego i odrasle ljude, gdje je to po-

trebno, te neka među narod širi dobre knjige, kojima je tendencija čisto odgojna i prosvjetna. To je upravo dužnost svakog naobraženog čovjeka. Ta ima toliko prilika k prosvjetnom radu osobito u našem narodu, gdje je još toliki broj analfabeta! A narod je ipak tako razborit, vedra uma i žedan za naobrazbom, samo mu je treba dati. Po gradovima ima dosta društava, koja priredjuju svakojake zabave i izlete i šetnje, gdje se jede, pleše i pije i novac troši: ne bi li bilo bolje da mjesto toga idu u narod, drže pučka predavanja i nastoje oko širenja dobrih i valjanih knjiga.

Ne treba na daleko i široko dokazivati, da dobar dio različitih mana, pijanstva, kojekakvih predrasuda i nedostatak prave narodne svijesti potiče od nepismenosti a zbog toga i spore naobrazbe: dakle knjigu mjesto alkohola, pa će i našem narodu osvanuti bolji i sretniji dani!

DOPISI IZ OKOLICE.

Iz Betine. Pravom je jednom neko kazao da je Betina „šesta strana svijeta“ i nama se ovamo gotovo čini da živimo život kao na kakovom otoku bakronezije ili polinezije. Za nas ovamo kao da nitko i ne mari. — Samo u nekim izvanrednim zgodama posjećuju nas odbornici raznih kandidata, ne bi li nas navukli na svoj mlin. Kadkad nas obveseli i po koji „fante“ da nam očera brod ili otme gunjac za to što zaostasmo plaćanjem poreza. Biva da nas obraduje i poglavarstveni rubač za to što nam djeca gladna ili žedna ne pohodiše škole. O občini ne ćemo ni govoriti, jer bi nas to odvelo do Kornata, a po koja hvala bila bi kao i bijela vrana. Prije smo mogli što zaslužiti ribanjem, ali pritislavla vlada kojekakvim naredbama, pa ni makac, a demanij nam oteo sve na „Prosiki“. Ni u vlastitim „škaljama“ ne možemo da nabodemo koju jegulju.

A kako se za nas malo brigaju svjestovne, tako malo mare za nas i duhovne oblasti. Biskup Pulišić valda ne zna da postoji na geografskoj karti Betina i betinska župa. Eto, mi nemamo ni župnika ima već tri puna mjeseca. Radjamo se u grijehu, umiremo isto tako kopamo se sami, molimo sami. Kurija šibenska i ne sanja da narza treba župnika, niti se za to brinu oni, kojima je dužnost i koji bi morali. A kad dodje novi župnik, onda će zahtjevati da mu dademo „dohodarinu“ za cijelu godinu, i u protivnom slučaju gonit će nas sudom i nositi biljac s postelje ili vesla s brodova. A biskup će još podupirati njegovu tužbu, kao što je to i prije činio.

Ovoj abnormalnosti treba na put stati i za to javno pozivijemo odlučujuće faktore da se za to pobrinu. Biskup bi Pulišić bio bolje učinio da nas je obdario dobrim župnikom, nego što je pošao na putovanje, da se malo odmori od prošlih izbora.

Iz Primoštena. Mi svi u Primošteni mislimo da pripadamo občini šibenskoj i da je Primošten njezin odlomak. Prema tome treba da uživamo i sve one pogodnosti, koje i drugi odlomci njoj pripadaju. Ali ipak nije tako i kao da je Primošten u tome jedna iznimka, a moguće da ta iznimka podpuno odgovara pravilu. Evo što je na stvari. Ima već punih **deset** mjeseca

da u naše selo nije bio obćinski liječnik dr. Drinković. Nazad nekoliko dana pojavila se bijaše na jednom mladici neka nama sasna nepoznata bolest. Bijasmo u velikoj neprilici, bojeći se da ista ne bude epidemične naravi, pa da nam ne zarazi cijelo selo. U toj bojazni obratili smo se brzjavno na našu obćinu, moleći je da nam pošalje liječnika Drinkovića, pa da on vidi što je na stvari i odredi za to shodne mjere. Ali ne samo da liječnik nije došao, ma ni odgovora dobili nismo.

Naši oci silno su tamo zaokupljeni kojekakovim poslovima pa nemaju vremena da nam odgovore; ili se možda ne udostojavaju. Ili jedno ili drugo, nama svakako zlo. I mi doprinosamo u obćinsku blagajnu, pa je i s našim trudima plaćen obć. liječnik. On je dakle radi nas, a ne mi radi njega.

RAZNE VIJESTI.

Prošli ponedjeljak počelo je porotno zasjedanje. — Prva rasprava bila je proti Smrdelju za pokušano umorstvo. Porota ga je riješila obzirom na njegovo poremećeno duševno stanje. Branio ga je D.r Pini: optužbu je zastupao zamj. drž. odv. Učović, pokazavši da razumije svoj položaj i da ga zna zastupati s puno liberalnosti.

Jučer i prekjučer bila je porotna rasprava proti Frani Batinici, tuženu za ubojstvo. Jučer na podne rasprava je svršila a optuženik bio riješen.

† **Gjuro Vidak**, c. k. drž. odvjetnik u Dubrovniku umro je nenadano u prošli petak. Odlični i dobri pokojnik bio je do nedavna drž. odvjetnikom ovdje u Šibeniku, gdje je svojom dobrotom, svojim prijateljskim srcem osvojio simpatije i ljubav cijelog Šibenika. Sve je u našem gradu ljubilo i štovalo dobroga gospara Gjura, pak je pusti glas o njegovoj nenadanoj i ranoj smrti dojmio se veoma bolno svih Šibenčana i svakoga, ko ga je imao sreću poznavati. — Kad bismo sudbene činovnike imali poredati u dobre, bolje i najbolje, bivše i sadašnje, mi bi morali gospodaru Gjuri dati prvo mjesto i to medju onim najboljima. I dok sudbena struka gubi vrsnog, poštenog i savjesnog činovnika, prijatelji gube rijetkog prijatelja, kojeg se ne da lako zamijeniti drugim.

Za gospodarom Gjurom Vidakom tugujemo od srca, pa dok želimo da njegovoj dobroj gospodji Bog dade snage da podnese gubitak svog druga po srcu, dobro me pokojniku želimo vječni pokoj, vječnuju pamjat.

Gosp. Vice Stojić, trgovac, darovao je hrv. muzičnom Društvu „Kolu“ 10 kruna za uspomenu smrti svoje pok. majke, na čemu mu uprava najtoplije zahvaljuje. — Uprava „Kola“.

Obćinska Uprava nastavlja tjerati iz službe sve poštene poljare, koji neglasovaše za Dulibića. Bar da imenuje druge poštene izmedju svojih! Živio „bašibozuk“ Andrija Šajin!

Kaznena rasprava proti D.ru Ijadici na tužbu od opć. redarstva, koja je morala biti odgođena radi nepristupljenja redarstvenih svjedoka, urečena je za dan 28. tek. na 10. sati prije podne.

Iz Kazališta. U prošli četvrtak koncertovao je ovdje poznati operni pjevač M. Vušković, naš zemljak. Program je bio lijep i biran; kazalište nije bilo najpu-

nije kako je zasluživalo. Gosp. Vušković ima baritonan glas, krasan, opsežan i sonoran. U svim registrima glas mu ostaje jednakog timbra i zvuči oblo i ugodno. Škola mu je dobra, glas svoj šteti i vlada njime vješto i umjetnički. U početku je bio malo kao bez topline i bez temperamenta, što se osobito opazilo i u Molitvi i u „Eri tu“; kasnije je školska stega popustila mjesta i temperamentu, pak je u složnom skladu obadvajuh ovih nužnih elemenata pokazao pravu umjetničku snagu i čar svoga glasa oživljena toplotom vlastitog čutstva, tako da je odmah Verdijevim „Credo“ iz Otella zagrijao i zanio publiku i oteo joj iz duše iskreno odobravanje i burni pljesak. Sa svim svojim blagom, što u njemu leži bilo glede glasa, bilo glede duše umjetničke, gosp. Vušković nije još gotov. Nek radi i neka ga neostavi zakopana ni mrve.

Mi mu čestitamo, a milo nam je što je naš dalmatinac, naš Hrvat.

„Novi list“. Ovih dana odbijen je „Novom Listu“ post-debit, tako da mu je zabranjen ulaz u sve zemlje zastupane na carevinskom vijeću u Beču. Svakome je nerazumljivo i neshvatljivo, što je potaklo austrijsku vladu na taj korak, i da se pokazala tako strogom prama „N. L.“ sada — poslije izbora. I kao što nama, tako je, mislimo, svakome neugodno i kao da mu nešto fali, odkad nema „N. L.“ Premda se nismo u tančine s njim slagali, ipak smo ga rado čitali i pratili njegovo pisanje. Vrlo je karakteristično da je ministar Foržt podpisao ukinuće post-debita. Živila sloboda štampe!

Svesokolski slet u Prag. Do malo dana sletiče se svijesni sokoli češkog naroda u Zlatni svoj Prag, u svoju zlatnu prijestolnicu. — Osim čeških sokolova doletiče braći u pohode i ostali sokolovi svih slavenskih naroda, pak dapače dolazi jako odaslanstvo Sokolova iz Amerike. Doćiče sokoli i francuski, da odvrte posjete što ih njima učiniše pred nekoliko godina češki sokoli pod vodstvom svog vrlog starešine D.ra Podlipnoga, bivšeg načelnika Zlatnog Praga. Veliko se slavlje sprema, a osobitom se ljubavlju očekiva dolazak sokolova slavenskih u opće a jugoslavenskih napose. Put od granice češke do Praga biće pravo slavlje za sokole i goste koji budu dolazili izletnim vlakom. A što će pak doživjeti u samoj starodnevnoj prijestolnici, u Zlatnome Pragu, to će znati kazati samo oni, koji budu prisutni. Tima preporučujemo da dobro paze, gdje su došli i da vide onu svijest narodnu, onaj napredak, onaj ponos, onu ljubav za sve što je slavjansko, da vide što je i što mora biti prava ideja sokolska, pak da to upamte (osobito naši sokoli) kako sokol nesmiije biti *parodija* sokolstva il kakova *karikatura* sokolstva, nego *opća, prava*, nada sve stranačke strasti uzvišena narodna vojska.

Onda će i u nas vrijediti riječ: „*co Čech to sokol*“ t. j. ko Čeh, taj sokol, ko Hrvat, taj Sokol!

Iz Ljubljane izletni vlah putuje dne 27 na 8 sati večer. Treći razred tam-amo stoji 22. Kr. II stoji 43. Kr.

Književnost.

„Savremenik“. Izišao je 6. broj ove književne smotre s ovim sadržajem: Milan Grlović: „Uspomene na A. Palmovića i njegova neobjelodanjena pisma“. Simo Matavulj: „Udes doktora Ivanovića“. Veljko Petrović: „Zdrava Marija“. Lujo Knez Vojnović: „Finis Republicae“. Katalinić Jeretov: „Večer“ J. Mihović: „Mi

bjesmo braća". Dr. Lisičar: Vojnovićeva „Smrt majke Jugovića". Stj. Ilijić: „Nekeje misli o našem novijem književnom pokretu". J. Kosor: „Cupalo". Listak. Znanost. Umjetnost. Socijologija.

*
„Srdj". Primili smo 10. broj ovog lijepog književnog lista. Sadržaj mu je slijedeći: K. M. Stanjuković: „Osveta". A. Fogazzaro: „Pjesnikova tajna." Slavko M. Kosić: „Mamurluk". D. M. Domjanić: „Stepa". J. Bonija: „Sokrat". J. Pivčević: „Letimice kroz Poljica" Dr. J. Cvijić: „Principi i metode". B. M. Mirković: „O, reci mi reci". L. Zore: „Zgode i nezgode". A. Vučetić: „Ocjene i prikazi". Bilješke. Spomenici dubrovački.

*
Unapredjimo naše livadarstvo, gospodarski članci profesora Franića, odštampat će se u posebnu knjižicu u knjižnici, koju izdaje „Starčevićev klub" u Gospiću prama 16 toč. Ša. 3. svoga „Pravilnika". Ova knjižica ne će mnogo stajati, a bez nje ne bi smio ni jedan gospodar biti, jer je u njoj prof. Franić, poznati gospodarski vještak, popularnim načinom prikazao, kako možemo unaprijediti naše livadarstvo.

*
Knjiga o iseljivanju u Ameriku. — Javlja nam gosp. Hinko Sirovatka, da će do malo dana izaći brošura, u kojoj će se nalaziti njegovo predavanje o iseljivanju i životu našega naroda u Americi. Gosp. Sirovatka, koji je blizu 4 godine bio u Americi, držao je to predavanje u trg. obrt. komori u Zagrebu na želju saborskog odbora, koji se je u proljeću ove godine bavio vladinom osnovom zakona o iseljivanju.

Već po samom naslovu brošure: „Kako je u Americi i komu se izplati onamo putovati?", razabire se, koju je svrhu slijedio g. Sirovatka, a o čemu se sve govori u toj pouci i uputi naroda posvećenoj knjižici — pokazuje bogati sadržaj.

Ova će knjiga, kako je pisana popularno i razumljivo, biti uspješno moralno sredstvo, da se naše iseljivanje svede na zdraviju podlogu; da ga se ograniči samo na prekobrojnu radnu silu u zemlji, i tako regulira, te bude našoj domovini korisno a ne štetno.

Cijela knjiga opsiže 6 štampanih araka, a cijena joj je udarena 30 novč. (60 fil.), što je razmjerno vrlo jeftino, no htjelo se je, da bude tako pristupnija širokim slojevima naroda.

Šala i safira.

Mom vijernom slugi i pravom podaniku Paški Čika-ari paši šibenskog paškaluka. S prijestolja Mudrosti i Slave saznamam za Tvoj rodoljubni i Mene i Tebe dostojni rad u paškaluku Tvome. Za to Ti podijeljujem časni naslov „Kerkermajstera", da ga nosiš dok si živ. Tvoju eru naredio sam po svemu carstvu, da je zovu „Paškovanje", a uz Tvoje svijetlo ime da se odšle dodava „paša od sljipića". Ustraješ li na tom putu, bićeš vrijedni sin moj. Šaljem Ti na dar moje novo izdanje sa slikom.

Dano u Buhari u Mojoj vili Buvari

Pad-iš-ah Nasr-ad-din.

*
Brzjav: Slavomiru Sinčiću, mom vrijednom komesaru Šibenik. Na Vaš ponizni brzjav zahvaljujem iz dna moje „čiste" dušice. Vaše komesarske zasluge neću zaboraviti i zato Vam šaljem za ovo ljeto slamnati klo-

bučić sa kurdelicom u bojama naše majke Austrije, koji će biti izložen u dućanu Komići za 8. dana. Za zimu ćete primiti jedan elegantni bunet, kojim ćete kao aureolom okriti svoje rodoljubno čelo. Furtimaški Vam blagosov šalje Vaš Don Ante Dulibić.

Beč, Ježuviten institut prve klaše.

Na temelju § 19 T. Z. pozivlje se to slavno uredništvo, da, u pogledu svoje vijesti štampane dne 15 lipnja, Br. 15 god. 1906, izvoli uvrstiti slijedeći Izpravak:

Nije istina, da je i koji fratar samostana sv. Lovre kad je „nazad par dana došlo nekoliko zablacanaca..... u crkvu sv. Lovre da se ispovijede.... upitao: za koga si glasovao?

Nije istina, da je i koji fratar na odgovor: „Za Kremenjake" odvratio: „Odlazi, ja te ne ispovijedam kad si Kremenjak", nego je naprotiv istina, da fratri istoga manastira, u koliko dopru, ispovijedaju svakoga tko im dogje ne pitajući ni tko je, ni ti kojoj stranci pripada.

Šibenik, 16 lipnja 1907.

Starješinstvo samostana sv. Lovre.

Riječ ima gosp. naš izvjestitelj, kojeg molimo za pravu istinu. — (Primj. Ur.)

Traži se mladića od 18—20 godina, sa dobrim svjedočbama, sposobna za dućan delikatesa u Dubrovniku. Treba da govori osim hrvatskog prilično i talijanski. Poblize upitati se kod našeg uredništva.

„UNIVERSALE"
OPĆA PUČKA OSJEGURAVAJUĆA DRUŽBA NA ŽIVOTU
U BEČU.

PRIMA OSJEGURACIJE SA I BEZ LIJEČNIČKE VISITE ZA MALE I VELIKE SVOTE:

Osjeguranje glavnice za slučaj doživljenja i smrti. ■ Osjeguranja miraza. ■ Osjeguranja životnih renta. ■ Osjeguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina. ■ Pučka osjeguranja na male glavnice za djecu i dorasle. ■ ■

Predstavnik za Dalmaciju: **Jerko Dorbić, Split.**

Primaju se mjestni agenti uz vrlo povoljne uvjete.

Za informacije, obratiti se na JERKO DORBIĆ, SPLIT (Dobri)

Agent za Šibenik i okolicu: **J. Marenzi, Šibenik.**

SINGER ŠIVACI STROJEVI
za sve moguće svrhe,
ne samo za industrialnu uporabu, već i za svako šivo u
kućnoj ekonomiji, mogu se dobivati jedino kod nas

Treba paziti da
se strojevi doba-
ve samo iz naših
dućana.

Svi se naši du-
ćani razpozna-
vaju po ovome
znaku

SINGER i Dr. Anon. Druž. u šivaćim strojevima.
Sklad. i predstavnik u Šibeniku **Karlo Bamberger**, Glav. ul.

**PRVA TVORNICA LEDA U ŠIBENIKU
POMOĆU ELEKTRIČNE SNAGE.**

Led prve vrsti tvrd kristaliziran i trajan.
Puntigamsko pivo iz prve tvornice piva u
GRACU

Glavno skladište piva uzorno uređjeno
u ledu

Vlastiti proizvod šifonâ i pasaretâ svake
vrste

Stüpe za sukno pomoću električne snage.
Najljepše uređene i dugom radjom
prokušane

----- Mnogo se preporučuje
PAŠKO RORA - Šibenik -----

HOTEL KRKA - ŠIBENIK

Gostiona prvog reda. — Blizu morske obale i prista-
ništa. — Spavaće sobe sa pokuštvom u modernom
stilu. — Tople i hladne kupelji sa douche

** RESTAURANT SA KUHINJOM PO DOMAĆU **

Cijene umjerene

U velikoj odijeljenoj dvorani preuzimlje svaku službu
kao za ručke, dinere, vjenčanja i t. d. sa bogatim
jestvenikom

== VELIKA TERASA POGLEDOM NA MORE ==

== Vlastnik: FRANE CRLJENKO ==

Naslov brzajava: **HOTEL KRKA - Šibenik.**

Nikola Bomman - Šibenik

Limarska radnja. Prodaja kuhinskog posudja. Kupaonice
od zinka svake veličine. Svijetionici na acetilen za ribare.
Velika zaliha električnih aparata, Postavlja telefone, električ-
na zvonca i munjovode. Preuzimlje izradbe natpisa iz drveta
i majolike svake veličine i boje. Prodaja slatkog ugljena.

NAGRADJENI FOTOGRAFSKI ATELIER

Gresta Anelli
ŠIBENIK

Izvršuje radnje svake vrste i sva-
ke veličine: povećanja reproduk-
cije umanjenja, krajeve, skupove
(grupe) i platinotipije.

Fotografava po želji privatnika
i u stanu.

Njegov atelier providjen je naj-
novijim fotografskim spravama,
čime se jamči savršen i trajni
snimak.

Nagradjen na izložbi u Milanu 1906.

Ivan Rude -- ŠIBENIK
----- Glavna Ulica -----

Veliki izbor ilustrovanih razglednica
Papirnica, Pisarnički predmeti
Školske knjige
Igračke, galanterijske sitničarije, predmeti iz terakote
i k' n' skog srebra, Parfumerija i d. itd.

G. B. Barbarić - Šibenik
akademički slikar i decorateur

PREUZIMLJE RAZNOVRSTNO SLIKANJE,
KAO: SOBÂ, CRKAVA, DVORANÂ
I DRUGIH PROSTORIJÂ.

IZRADJUJE RAZNA SLIKANJA NA ULJE

ODLIKUJE SE KAO MASTILAC
(Verniciatore) TE IZRADJUJE OSOBITOM
VJEŠTINOM PRIVIDNO DRVO I MRAMOR

CIENE UMJERENE